

aan Leendert Klokkenburg, Astrid Severijnen en Margriet Visser (SZW)
cc Mario Garcia Buysse (SZW)
van Tommy Span en Angelique Hendriks (CBS)

onderwerp Verdieping witte vlek op pensioengebied
datum 8 november 2016

Deze notitie bespreekt de resultaten van de verdieping van het onderzoek *Witte vlek op pensioengebied 2013* (in de rest van deze notitie “hoofdonderzoek”), die door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) is uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW).

In Nederland bieden de meeste werkgevers aan hun werknemers een pensioenregeling aan. Een beperkt aantal bedrijven doet dit echter niet. Daarnaast doen niet alle werknemers mee aan de pensioenregeling die hun werkgever aanbiedt. Bedrijven die geen pensioenregeling aanbieden noemen we *witte werkgevers*. Werknemers die niet aan een pensioenregeling meedoen, of die werken bij een witte werkgever, noemen we *witte werknemers*. Samen vormen ze de *witte vlek*.

In het onderzoek Witte Vlek op Pensioengebied 2013 kwam het volgende naar voren. Van de 5,1 miljoen werknemers van 25-64 jaar¹ met een fiscaal jaarloon boven het wettelijk minimumloon, is 4 à 5 procent een witte werknemer. Vrouwen en mannen zijn ongeveer even vaak witte werknemer (respectievelijk 4 en 5 procent van het totaal). Jongere werknemers (21-24 jaar) en werknemers met een hoger inkomen (hoger dan tweemaal modaal) zijn relatief vaker witte werknemer, namelijk beiden rond de 7 procent. Verder lijkt ook de aard van het bedrijf een invloed te hebben op het aandeel witte werknemers: kleinere (1-9 werknemers) en jongere (0-2 jaar) bedrijven, en bedrijven in de commerciële dienstverlening, hebben een hoger aandeel witte werknemers, zoals 24 procent in de ICT en 10 procent in de financiële dienstverlening. Van het totaal aantal witte werknemers in 2013 was ongeveer 36 procent werkzaam bij een witte werkgever.

In dit verdiepende onderzoek worden vier aspecten uitgelicht:

1. Bedrijfssectoren met de grootste witte vlek;
2. Witte vlek onder uitzendkrachten;
3. Niet-witte werkgevers met witte werknemers;
4. Expats onder witte werknemers.

---

¹ Ten tijde van het eerste onderzoek in 1996 was het niet verplicht voor werkgevers om werknemers onder de 25 jaar een pensioenregeling aan te bieden. Vanwege de vergelijkbaarheid van de cijfers is deze leeftijdsafbakening ook in latere jaren aangehouden.

In het hoofdonderzoek wordt gewerkt met betrouwbaarheidsmarges, omdat de uitkomsten vanwege onzekerheden in de gebruikte registraties en de methode slechts binnen bepaalde marges te bepalen zijn. In deze verdieping wordt niet gewerkt met marges. De resultaten zijn daarom indicatief. De aantallen en aandelen zijn minder “hard”, maar bieden wel handvatten om resultaten uit het hoofdonderzoek te duiden.

1. Bedrijfssectoren met de grootste witte vlek

In het hoofdonderzoek is consequent een uitsplitsing gemaakt naar de economische activiteit van de werkgever. Deze is beperkt in detail en onderscheidt slechts drie sectorclusters: de nijverheid, de commerciële en de niet-commerciële dienstverlening. In tabellen 1.1 en 1.2 worden deze drie sectorclusters in meer detail uitgewerkt. Dit is een uitbreiding van tabel 5 uit het hoofdonderzoek.

De drie sectorclusters zijn samenvoegingen uit de Standaard Bedrijfsindeling (SBI). De SBI is een hiërarchische indeling van economische activiteiten en wordt gebruikt om bedrijfseenheden in te delen naar hun hoofdactiviteit. Op het minst gedetailleerde niveau is dit een uitsplitsing op 1 cijfer, op het meest gedetailleerde niveau op 5 cijfers. In tabellen 1.1 en tabellen 1.2 zijn de drie clusters uitgesplitst naar het tweecijferniveau. Beide tabellen bevatten steeds ook een sectorcategorie "overig", waarin de niet in de tabel opgenomen tweecijferige SBI-sectoren uit het cluster zijn gebundeld.

1.1 Werknemers en witte werknemers (21-64 jaar) naar bedrijfssectoren met de grootste witte vlek in relatieve zin, ultimo 2013

SBI		Totaal	w.o. witte werknemers	%
Landbouw, visserij, bouwnijverheid en industrie		940 300	34 800	3,7
w.o.	03 visserij en kweken van vis en schaaldieren	1 000	400	40,0
	08 winning van delfstoffen (geen olie en gas)	1 700	500	29,4
	09 dienstverlening voor de winning van delfstoffen	4 400	1 400	31,8
	19 vervaardiging van cokesovenproducten en aardolieverwerking	5 100	1 300	25,5
	39 sanering en overig afvalbeheer	1 200	300	25,0
	overig	926 800	30 900	3,3
Commerciële dienstverlening		2 811 700	217 700	7,7
w.o.	59 productie en distributie van films en televisieprogramma's; maken en uitgeven van geluidsopnamen	8 500	2 700	31,8
	63 dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie	9 300	4 600	49,5
	66 overige financiële dienstverlening	35 500	14 400	40,6
	73 reclame en marktonderzoek	32 700	14 800	45,3
	82 overige zakelijke dienstverlening	28 700	11 500	40,1
	overig	2 696 900	169 700	6,3
Niet-commerciële dienstverlening		2 144 500	39 700	1,9
w.o.	90 kunst	16 400	5 500	33,5
	91 culturele uitleencentra, openbare archieven, musea, dieren- en plantentuinen, natuurbehoud	19 200	1 800	9,4
	92 loterijen en kansspelen	7 200	900	12,5
	95 reparatie van computers en consumentenartikelen	4 000	1 000	25,0
	overig	2 097 600	30 400	1,4

Bron: CBS

In tabel 1.1 zijn steeds alleen de sectoren opgenomen met de *relatief* grootste witte vlek. Op die manier worden de grootste afwijkingen van het gemiddelde in beeld gebracht. In de sector kunst is het aandeel witte werknemers bijvoorbeeld 33,5 procent, ten opzichte van slechts 1,9 procent in de gehele niet-commerciële dienstverlening. De kunstsector vertegenwoordigt slechts een relatief klein deel van de gehele niet-commerciële dienstverlening, waardoor dit hoge aandeel maar beperkt zijn weerslag heeft op de witte vlek in de niet-commerciële dienstverlening als geheel. In tabel 1.2 zijn daarom de sectoren met de grootste witte vlek *in absolute zin* opgenomen. Op die manier worden de grootste bijdragers in beeld gebracht.

1.2 Werknemers en witte werknemers (21-64 jaar) naar bedrijfssectoren met de grootste witte vlek in absolute zin, ultimo 2013

SBI		Totaal	w.o. witte werknemers	%
Landbouw, visserij, bouwnijverheid en industrie		940 300	34 800	3,7
w.o.	10 vervaardiging van voedingsmiddelen	97 200	6 900	7,1
	20 vervaardiging van chemische producten	42 100	4 100	9,7
	38 afvalinzameling en -behandeling; voorbereiding tot recycling	19 900	3 000	15,1
	41 projectontwikkeling	66 200	3 500	5,3
	42 grond-, water- en wegenbouw (geen grondverzet)	45 400	3 100	6,8
	overig	669 400	14 200	2,1
Commerciële dienstverlening		2 811 700	217 700	7,7
w.o.	52 opslag en dienstverlening voor vervoer	73 500	11 100	15,1
	62 dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatietechnologie	119 600	33 100	27,7
	69 rechtskundige dienstverlening, accountancy, belastingadvisering en administratie	101 000	12 100	12,0
	70 holdings (geen financiële), concerndiensten binnen eigen concern en managementadvisering	99 000	28 100	28,4
	71 architecten, ingenieurs en technisch ontwerp en advies; keuring en controle	87 800	16 800	19,1
	overig	2 330 900	116 600	5,0
Niet-commerciële dienstverlening		2 144 500	39 700	1,9
w.o.	85 onderwijs	460 600	12 800	2,8
	86 gezondheidszorg	472 800	14 200	3,0
	overig	1 211 100	12 700	1,0

Bron: CBS

De resultaten van het hoofdonderzoek suggereren verschillende kenmerkende eigenschappen van werknemers die tot de witte vlek op pensioengebied behoren. De witte vlek is bijvoorbeeld relatief groot onder werknemers die werkzaam zijn bij kleine bedrijven (minder dan 10 werkzame personen), werknemers in de leeftijd 21-24, werknemers met een flexibel dienstverband en werknemers met een fiscaal jaarloon dat ten minste tweemaal hoger is dan modaal. Kleine bedrijven komen relatief veel voor in de visserij, bouw en projectontwikkeling, audiovisuele productie, verschillende takken van zakelijke dienstverlening, gezondheidszorg, kunst en reparatie. In veel van diezelfde sectoren zijn ook relatief veel jonge werknemers werkzaam, evenals veel werknemers met een flexibel dienstverband.

Werknemers met een fiscaal jaarloon ten minste tweemaal hoger dan modaal, komen juist relatief veel voor bij de andere sectoren in onderstaande tabel: de winning van delfstoffen, vervaardiging van cokesovenproducten en aardolieverwerking, chemie, IT en in de financiële dienstverlening.

In de bijlage bij deze notitie worden tabellen 1.1 en 1.2 nog verder uitgesplitst tot het meest gedetailleerde niveau van SBI cijfers (5 digit).

2. Witte vlek onder uitzendkrachten

In het hoofdonderzoek zijn uitzendkrachten niet meegerekend tot de witte vlek. Een uitzendbureau is namelijk verplicht een pensioenregeling aan te bieden vanaf het moment dat een uitzendkracht via dit uitzendbureau 26 weken gewerkt heeft.² Dat is onafhankelijk van de vraag of het werk werd verricht bij verschillende bedrijven (de 'inleners'). In het hoofdonderzoek worden de 233 000 uitzendkrachten daarom *niet* als witte werknemers gezien. Daarvan zijn er echter slechts 165 000 waarvan we op basis van de loongegevens in de Polisadministratie ook daadwerkelijk kunnen stellen dat zij pensioenpremie afdragen. In dit verdiepende onderzoek is gekeken of:

1. er uitzendkrachten zijn die *ten minste* een half jaar in dienst zijn van hetzelfde uitzend- of uitleenbureau maar *geen* pensioenpremie afdragen; en of
2. er uitzendkrachten zijn die *minder dan* een half jaar in dienst zijn van hetzelfde uitzend- of uitleenbureau maar *wel* pensioenpremie afdragen.³

De resultaten zijn opgenomen in tabel 2.1, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen uitzendbureaus en uitleenbureaus. Een deel van de 233 000 uitzendkrachten is niet in dienst van een uitzend- of uitleenbureau. Er zijn bijvoorbeeld ook bedrijven of instellingen met interne uitzendbureaus en ook banenpools blijven in deze selectie buiten beschouwing: zij zijn niet opgenomen in de tabel. In totaal gaat het om 21 000 uitzendkrachten die buiten beschouwing blijven.

2.1 Witte vlek onder uitzendkrachten, ultimo 2013

	Uitzendbureaus		Uitleenbureaus	
		%		%
Uitzendkrachten	202 700		9 500	
w.v. minder dan een half jaar in dienst	88 000	100	3 700	100
w.v. geen pensioenafdracht	32 200	37	2 000	54
wel pensioenafdracht	55 800	63	1 700	46
w.v. ten minste een half jaar in dienst	114 700	100	5 700	100
w.v. geen pensioenafdracht	23 600	21	1 600	28
wel pensioenafdracht	91 100	79	4 100	72

Bron: CBS

Van de in totaal 120 400 uitzendkrachten die al meer dan een half jaar in dienst zijn van een uitzend- of uitleenbureau, blijkt dat een groot deel geen pensioen opbouwt en dus tot de witte vlek behoort. Dit is respectievelijk 21 procent en 28 procent. Ongeveer een kwart van deze groep heeft een inkomen onder de franchisegrens: het deel van het salaris waarover geen pensioenpremie wordt betaald en geen pensioen wordt opgebouwd. Het restant kan mogelijk verklaard worden wanneer zij in het gemeten halfjaar nog niet aan het 26-weeken-criterium voor pensioenopbouw voldoen, bijvoorbeeld doordat de 26 gewerkte weken onderbroken werden door weken waarin niet gewerkt werd via hetzelfde uitzendbureau.

² Dit betreft het totaal van gewerkte weken. Deze weken hoeven niet aaneensluitend te zijn, maar mogen onderbroken worden (maximaal met een half jaar). Zie <https://www.sncu.nl/vraag-en-antwoord/wat-is-het-fasensysteem/>.

³ Uitgangspunt is de datum van ingaan van het dienstverband van een uitzendkracht bij het uitzend- of uitleenbureau.

Van uitzendkrachten die minder dan een half jaar gewerkt hebben bij hetzelfde uitzendbureau zou verwacht kunnen worden dat ze juist *geen* pensioen opbouwen. Echter, een groot deel van deze mensen doet dat wel, namelijk 63 procent van degenen die via uitzendbureaus werken en 46 procent van degenen die via uitleenbureaus werken. Een mogelijke verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat zij weliswaar nog geen half jaar werken bij het huidige uitzendbureau/uitleenbureau, maar toch al aan het 26-wekencriterium voldoen. Dat is mogelijk als de eerder in de uitzendbranche opgebouwde pensioenrechten meegenomen zijn naar de nieuwe werkgever. Als een uitzendwerker bijvoorbeeld al meer dan 26 weken heeft gewerkt bij een specifiek uitzendbureau en daar is begonnen met het opbouwen van pensioen, kan hij dit zonder meer voortzetten als hij binnen het jaar gaat werken bij een ander uitzendbureau.⁴

---

⁴ <https://www.stippensioen.nl/meer-informatie/downloads/brochure-basisregeling/>

3. Niet-witte werkgevers met witte werknemers

Meer dan de helft (62 procent) van de witte werknemers is werkzaam bij een niet-witte werkgever⁵. Dit zijn werkgevers die ook werknemers in dienst hebben die wél pensioenpremie afdragen. In tabellen 3.1 en 3.2 is een verdeling opgenomen van het aandeel witte werknemers dat in dienst is bij niet-witte werkgevers, verbijzonderd naar diverse werkgeverskenmerken. De eerste tabel bevat de aantallen werkgevers, de tweede tabel een procentuele verdeling. De aantallen in de eerste tabel tellen door afronding niet altijd op tot de randtotalen. De aandelen in de tweede tabel zijn gebaseerd op de afgeronde aantallen in de eerste tabel en tellen daarom niet altijd precies op tot 100 procent.

In de tabellen is een soortgelijke sectorale verdieping naar SBI op tweecijferniveau aangebracht als in tabel 1.1. Dit is enkel voor de commerciële dienstverlening gedaan in verband met beperkte aantallen werkgevers in de overige sectorclusters.

3.1 Niet-witte werkgevers met in dienst ook witte werknemers, naar het aandeel witte werknemers, ultimo 2013

	Totaal	Aandeel witte werknemers				
		<5% ⁶	5 tot 25	25 tot 50	50 tot 75	≥75%
Totaal	18 900	2 200	5 300	5 700	2 700	3 100
<i>Economische activiteit bedrijf</i>						
Nijverheid ⁷	2 200	600	700	500	200	200
Commerciële dienstverlening	13 200	1 300	3 700	3 800	2 100	2 400
w.o. films, televisieprogramma's en geluidsopnames	200	20	60	50	30	40
informatiedienstverlening	240	10	70	70	40	50
financiële instellingen	310	20	70	100	50	80
overige financiële dienstverlening	940	30	220	330	150	200
holdings, conserndiensten en managementadviesing	1 820	130	470	530	330	360
Niet-commerciële dienstverlening	3 600	280	970	1 400	500	400
<i>Grootte bedrijf</i>						
1-9 werkzame personen	9 500	30	1 900	4 300	1 800	1 400
10-49 werkzame personen	6 800	730	2 780	1 200	700	1 400
50-99 werkzame personen	1 200	490	350	100	100	100
100 of meer werkzame personen	1 500	940	300	100	100	100
<i>Leeftijd bedrijf</i>						
Korter dan 2 jaar	1 700	130	440	600	300	300
2 tot 5 jaar	3 300	380	890	1 000	500	600
5 tot 8 jaar	3 700	350	950	1 200	600	700
8 jaar of langer	10 200	1 300	3 100	2 900	1 400	1 600

Bron: CBS

⁵ Zie tabel 4 uit het hoofdonderzoek.

⁶ Niet-witte werkgevers met 0% witte werknemers blijven buiten beschouwing in deze tabel, omdat deze alleen betrekking heeft op niet-witte werkgevers **met in dienst** ook witte werknemers.

⁷ Landbouw, visserij, bouwnijverheid en industrie.

3.2 Niet-witte werkgevers met in dienst ook witte werknemers, naar het aandeel witte werknemers, ultimo 2013

	Aandeel witte werknemers					
	Totaal	0>5%	5-25%	25-50%	50-75%	>75%
	%					
Totaal	100	12	28	30	14	16
<i>Economische activiteit bedrijf</i>						
Nijverheid ⁸	100	27	33	23	9	9
Commerciële dienstverlening	100	10	28	29	16	18
w.o. films, televisieprogramma's en geluidsopnames	100	8	31	25	15	20
informatiedienstverlening	100	5	29	29	17	21
financiële instellingen	100	6	22	32	16	26
overige financiële dienstverlening	100	4	24	35	16	21
holdings, conserndiensten en managementadvisering	100	7	26	29	18	20
Niet-commerciële dienstverlening	100	8	27	39	14	11
<i>Grootte bedrijf</i>						
1-9 werkzame personen	100	0	20	45	19	15
10-49 werkzame personen	100	11	41	18	10	21
50-99 werkzame personen	100	41	29	8	8	8
100 of meer werkzame personen	100	63	20	7	7	7
<i>Leeftijd bedrijf</i>						
Korter dan 2 jaar	100	7	25	35	18	18
2 tot 5 jaar	100	11	27	30	15	18
5 tot 8 jaar	100	9	26	32	16	19
8 jaar of langer	100	13	30	28	14	16

Bron: CBS

Werkgevers waarbij alle werknemers arbeidsvoorwaardelijk pensioen opbouwen blijven buiten beschouwing in deze tabel. Wanneer niet-witte werkgevers witte werknemers in dienst hebben, gaat het relatief zelden om kleine groepen werknemers. Slechts 12 procent heeft bijna geen (0>5%) witte werknemers, terwijl bij 16 procent van de niet-witte werkgevers driekwart of meer van de werknemers een witte werknemer is.

Het aandeel witte werknemers verschilt aan de hand van het type bedrijf. Bedrijven in het sectorcluster Nijverheid hebben een relatief klein aandeel witte werknemers: bij meer dan drie kwart van de bedrijven is het aandeel witte werknemers minder dan 50 procent. Bedrijven in het sectorcluster Niet-commerciële Dienstverlening hebben een wat groter aandeel witte werknemers, en bedrijven in de Commerciële Dienstverlening nog meer. In dit laatste sectorcluster is het aandeel witte werknemers het grootst: bij een derde van de bedrijven in dit sectorcluster heeft meer dan 50 procent van de werknemers geen pensioenregeling.

⁸ Landbouw, visserij, bouwnijverheid en industrie.

De grootte van bedrijven lijkt daarbij uit te maken: bij bedrijven met weinig werknemers is het aandeel witte werknemers een stuk groter dan bij bedrijven met veel werknemers. Bij grote bedrijven met ten minste honderd werknemers is het percentage bedrijven met een zeer gering aantal witte werknemers 63 procent; bij kleine bedrijven is dat (afgerond) 0 procent.

4. Expats onder witte werknemers

Eén van de redenen waarom werknemers geen pensioen hoeven te sparen bij een niet-witte werkgever is mogelijk dat het expatriates, ofwel *expats*, betreft. In deze verdieping zijn expats gedefinieerd als eerstegeneratieallochtonen met een fiscaal jaarloon ten minste twee keer boven modaal.⁹ Tabel 4.1 toont het aantal expats onder witte werknemers in dienst van niet-witte werkgevers, evenals een top 10 van herkomstlanden.

4.1 Expats onder witte werknemers (25-54 jaar) in dienst van niet-witte werkgevers, top tien van herkomstlanden, ultimo 2013

	Werknemers	
		%
Totaal werknemers	5 106 100	
w.o. expats	26 800	0,5
Witte werknemers bij niet-witte werkgevers	142 000	
w.o. expats	2 500	100
w.o. uit Groot-Brittannië	380	15,2
Duitsland	180	7,2
Verenigde Staten	120	4,8
Frankrijk	120	4,8
Suriname	110	4,4
India	100	4,0
Turkije	100	4,0
Sovjet-Unie	90	3,6
België	90	3,6
Zuid-Afrika	60	2,4

Bron: CBS

Onder witte werknemers bij niet-witte werkgevers is het aandeel expats, zoals in dit onderzoek gedefinieerd, gelijk aan 1,8 procent. Onder de bredere groep werknemers waarop deze tabel is gebaseerd (dat wil zeggen, werknemers tussen de 25 en 64 jaar, met een voltijdjaarsalaris boven de franchisegrens) is het aandeel expats gelijk aan 0,5 procent. Er zijn dus relatief meer expats onder witte werknemers dan verwacht zou mogen worden op grond van hun aandeel in het totaal van werknemers. De groep expats is echter vrij klein en kan slechts een beperkt deel van de witte vlek verklaren. Van de expats die witte werknemer zijn, vormen de expats uit Groot-Brittannië de grootste groep.

⁹ Deze definitie sluit bepaalde arbeidsmigranten mogelijk uit. Zie ook [Expats, wanneer ben je het?](#)

Bijlage

Deze bijlage bevat de tabellen waar in de hoofdtekst van paragraaf 1 naar wordt verwezen. Tabellen B.1 en B.2 bevatten een verdere verbijzondering van de witte vlek naar economische activiteit. Hierbij wordt tot op het SBI vijfcijferniveau uitgesplitst, mits de werknemersaantallen dit toelaten. In de tabel zijn alleen de SBI-codes opgenomen en **samenvattende** namen van deze sectoren. Een toelichting op de Standaard Bedrijfsindeling en een overzicht van de codes en de volledige bijbehorende titels is te vinden op de CBS website: [Standaard Bedrijfsindeling \(SBI\)](#).

In tabel B.1 wordt tabel 1.1 uit de hoofdtekst uitgesplitst en is als vuistregel gehanteerd dat het werknemerstotaal op het bovenliggende niveau ten minste 5 000 moet zijn. Dat betekent dat sector 59 wel wordt uitgesplitst en sector 39 niet. Wanneer een sector op tweecijferniveau wel ten minste 5 000 werknemers heeft, maar niet is uitgesplitst, is dat omdat het niveau niet uiteenvalt in meerdere onderliggende sectoren. Zo valt tweecijferniveau 92 in het onderzoeksbestand alleen uit te splitsen naar driecijferniveau 920.

B.1 Bedrijfssectoren met de grootste witte vlek in relatieve zin, ultimo 2013

				Totaal	w.o. witte werknemers		
						%	
Totaal				5 896 500	292 200	5,0	
<i>Economische activiteit</i>							
Nijverheid ¹⁰				940 300	34 800	3,7	
w.o.	03		visserij	1 000	400	40,0	
	08		delfstoffen	1 700	500	29,4	
	09		delfstoffen	4 400	1 400	31,8	
	19		cokesovenproductie. en aardolieverwerking	5 100	1 300	25,5	
	39		afvalbeheer	1 200	300	25,0	
			overig	926 800	30 900	3,3	
Commerciële dienstverlening				2 811 700	217 700	7,7	
w.o.	59		audiovisuele productie	8 500	2 700	31,8	
	w.v.	591	productie en distr.	7 900	2 400	30,4	
		w.v.	5911	productie films/tv	4 100	2 000	48,8
			5912	facilitair	1 300	300	23,1
			5913	distributie	200	100	50,0
			5914	bioscopen	2 300	100	4,3
			592	geluidsopnamen	600	300	50,0
	63		informatiedienstverlening	9 300	4 600	49,5	
	w.v.	631	gegevens, hosting webportals	9 000	4 400	48,9	
		w.v.	6311	gegevens, hosting	6 200	2 900	46,8
			6312	webportals	2 800	1 500	53,6
			632	overig	300	200	66,7

¹⁰ Landbouw, visserij, bouwnijverheid en industrie.

B.1 Bedrijfssectoren met de grootste witte vlek in relatieve zin, ultimo 2013, vervolg

				Totaal	w.o. witte werknemers	
					%	
66			overige financiële dienstverl.	35 500	14 400	40,6
w.v.	661		bemiddeling	11 700	4 700	40,2
	w.v.	6611	beheer	300	100	33,3
		6612	effectenmakelij	3 300	1 400	42,4
		6619	administratie	8 100	3 200	39,5
	w.v.	66191	aandelen en obligaties	1 600	700	43,8
		66192	marketmakers	100	100	100,0
		66193	hypotheek- en kredietbemiddeling	6 400	2 400	37,5
	662		verzekering en pensioenfondsen	22 900	9 300	40,6
	w.v.	6621	risicoanalist en schadetaxateurs	2 900	1 200	41,4
		6622	assurantietussenpersonen	18 700	7 600	40,6
		6629	overig	1 300	400	30,8
	663		vermogensbeheer	1 000	400	40,0
73			reclame	32 700	14 800	45,3
w.v.	731		reclamebureaus			
			advertentieruimte	22 000	8 600	39,1
	w.v.	7311	reclamebureaus	20 000	8 000	40,0
		7312	advertentieruimte	2 000	600	30,0
	732		marktonderzoek	10 700	6 200	57,9
82			overige zakelijke dienstverl.	28 700	11 500	40,1
w.v.	821		adm. en secr. dienstverlening	3 300	1 500	45,5
	822		callcenters	9 200	5 500	59,8
	823		organisatie congressen	2 300	600	26,1
	829		overige zakelijke dienstv. n.e.g. ¹¹	14 000	3 900	27,9
	w.v.	8291	kredietinfo en incassobureaus	3 300	800	24,2
		8292	pakken, sorteren, e.d.	4 500	2 200	48,9
		8299	overig n.e.g.	6 200	900	14,5
	w.v.	82991	veilingen landbouw	4 400	100	2,3
		82992	veilingen roer. goed.	600	300	50,0
		82993	overig n.e.g.	1 200	400	33,3
			overig	2 696 900	169 700	6,3
Niet-commerciële dienstverlening				2 144 500	39 700	1,9
w.o.	90		kunst	16 400	5 500	33,5
	91		cultuur	19 200	1 800	9,4
	92		loterijen	7 200	900	12,5
	95		reparatie	4 000	1 000	25,0
			overig	2 097 600	30 400	1,4

Bron: CBS

¹¹ Niet eerder genoemd.

In tabel B.2 wordt tabel 1.2 uit de hoofdtekst uitgesplitst en is als vuistregel gehanteerd dat het aantal **witte** werknemers op het bovenliggende niveau ten minste 3 000 moet zijn. Dat betekent dat sector 522 wel wordt uitgesplitst en sector 521 niet. Wanneer een sector op driecijferniveau wel ten minste 5 000 werknemers heeft, maar niet is uitgesplitst, is dat omdat het niveau niet uiteenvalt in meerdere onderliggende sectoren. Zo valt tweecijferniveau 869 in het onderzoeksbestand alleen uit te splitsen naar driecijferniveau 8690.

B.2 Bedrijfssectoren met de grootste witte vlek in absolute zin, ultimo 2013

				Totaal	w.o. witte werknemers	
						%
Totaal				5 896 500	292 200	5,0
<i>Economische activiteit</i>						
Nijverheid ¹²				940 300	34 800	3,7
w.o.	10		voedingsmiddelenindustrie	97 200	6 900	7,1
	w.v.	101	vlees	12 500	0	0,0
		102	vis	2 300	1 000	43,5
		103	aardappels, groente en fruit	8 400	900	10,7
		104	oliën en vetten	2 800	500	17,9
		105	zuivel	11 800	800	6,8
		106	meel	3 100	1 000	32,3
		107	brood, banket, deeg	28 800	0	0,0
		108	overige voedingsmiddelen	21 100	1 500	7,1
		109	diervoeders	6 500	1 100	16,9
		20	chemische industrie	42 100	4 100	9,7
	w.v.	201	basisproducten en kunststof	23 400	2 000	8,5
		202	verdelgingsmiddelen	400	100	25,0
		203	verf en inkt	5 900	300	5,1
		204	wasmiddelen en cosmetica	3 400	800	23,5
		205	overig chemisch	7 200	700	9,7
		206	vezels	1 900	200	10,5
		38	afvalinzameling- en behandeling	19 900	3 000	15,1
	w.v.	381	inzameling	10 300	900	8,7
		382	behandeling	5 900	1 100	18,6
		383	voorbereiding recycling	3 800	1 100	28,9
		41	b&u en projectontwikkeling	66 200	3 500	5,3
	w.v.	411	projectontwikkeling	3 500	1 200	34,3
		412	burgerlijke en utiliteitsbouw	62 700	2 200	3,5
		42	grond-, weg- en waterbouw	45 400	3 100	6,8
	w.v.	421	(spoor)wegen en kunstwerken	25 400	1 100	4,3
		422	kabels en buizen	15 200	300	2,0
		429	overig civieltechnisch	4 800	1 700	35,4
		overig		669 400	14 200	2,1

¹² Landbouw, visserij, bouwnijverheid en industrie.

B.2 Bedrijfssectoren met de grootste witte vlek in absolute zin, ultimo 2013, vervolg

				Totaal	w.o. witte werknemers	
						%
Commerciële dienstverlening				2 811 700	217 700	7,7
w.o.	52		opslag/dienstverlening vervoer	73 500	11 100	15,1
	w.v.	521	opslag	14 000	1 800	12,9
		522	dienstverlening vervoer	59 400	9 200	15,5
	w.v.	5221	over land	7 300	1 000	13,7
		5222	over water	2 600	0	0,0
		5223	luchtvaart	5 100	200	3,9
		5224	laad-, los- en overslag	10 000	1 500	15,0
		5229	expediteurs, cargadoors en bevrachters	34 500	6 600	19,1
		w.v.	52291 expediteurs, cargadoors en bevrachters	34 100	6 500	19,1
		52292	weging en meting	400	100	25,0
	62		informatietechnologie dienstv	119 600	33 100	27,7
	w.v.	620	informatietechnologie dienstv	119 600	33 100	27,7
		w.v.	6201 software	69 300	18 200	26,3
		6202	advisering	38 700	11 100	28,7
		6203	beheer computerfaciliteiten	2 100	500	23,8
		6209	overige dienstverlening	9 500	3 200	33,7
	69		specialistische zakelijke dienstv	101 000	12.100	12,0
	w.v.	691	rechtskundig	36 400	12.100	33,2
		692	accountancy, belastingadvies en administratie	64 600	0	0,0
	70		holdings en managementadvies	99 000	28.100	28,4
	w.v.	701	holdings en concerndiensten	43 500	4.900	11,3
		702	managementadvies	55 600	23.300	41,9
	71		architecten en ingenieurs	87 800	16.800	19,1
	w.v.	711	architecten	73 700	14.900	20,2
		w.v.	7111 architecten	6 900	0	0,0
		7112	interieurarchitecten	66 700	14.900	22,3
		712	ingenieurs	14 100	1.900	13,5
	overig			2 330 900	116 600	5,0
Niet-commerciële dienstverlening				2 144 500	39 700	1,9
w.o.	85		onderwijs	460 600	12 800	2,8
	w.v.	852	primair en speciaal	171 500	0	0,0
		853	voortgezet	163 100	0	0,0
		854	tertiair	96 100	1 800	1,9
		855	overig	27 300	10 400	38,1
	w.v.	8551	sport en recreatie	1 300	1 000	76,9
		8552	cultureel	4 200	500	11,9
		8553	auto- en motorrijd	2 800	2 200	78,6
		8559	overig n.e.g.	19 000	6 700	35,3

B.2 Bedrijfssectoren met de grootste witte vlek in absolute zin, ultimo 2013, vervolg

				Totaal	w.o. witte werknemers	
						%
	w.v.	85591	afstandsonderwijs	1 900	300	15,8
		85592	bedrijfsopleiding- en training	12 300	4 300	35,0
		85599	studiebegeleiding	4 800	2 200	45,8
	856		dienstverlening	2 600	500	19,2
86			gezondheidszorg	472 800	14 200	3,0
w.v.	861		ziekenhuizen	335 600	400	0,1
	862		medische praktijken	56 700	5 700	10,1
w.v.	8621		huisartsen	19 900	0	0,0
	8622		medisch specialisten	13 900	1 100	7,9
	8623		tandartsen	23 000	4 600	20,0
	869		paramedisch	80 500	8 000	9,9
	overig			1 211 100	12 700	1,0

Bron: CBS